

#Bezpieczeństwo

Ftalany w zabawkach

Raport Inspekcji Handlowej

Kto, co i kiedy?

16 wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej od stycznia do listopada 2024 r. sprawdziło **221 modeli zabawek** pod kątem wymagań formalnych – np. oznakowania, dołączonej dokumentacji – oraz właściwości chemicznych – zawartości ftalanów.

Zbadaliśmy m.in.: **lalki, piszczki, skakanki, zabawki dmuchane i do kąpieli.**

Kto, co i kiedy?

Sprawdziliśmy producentów, importerów, sprzedawców hurtowych, sklepy detaliczne i wielkopowierzchniowe.

Zbadane zabawki pochodziły z **Chin** – 186 modeli, **Polski** – 15 modeli, **Niemiec** – 8 modeli, **Holandii** – 3 modele, **Włoch**, **Indonezji** – po 2 modele, **Francji**, **Hiszpanii**, **Kanady**, **Ukrainy**, **Wielkiej Brytanii** – po 1 modelu.

Tło kontroli

Prezes UOKiK wraz z Inspekcją Handlową dba o to, by w ręce najmłodszych konsumentów trafiały **tylko bezpieczne zabawki**, szczególnie takie, które nie zawierają niebezpiecznych substancji chemicznych.

Przedsiębiorców typujemy na podstawie wyników wcześniejszych kontroli. Uwzględniamy też sygnały medialne, informacje od konsumentów i przedsiębiorców.

Ustawa z 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku;
Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z 20 października 2016 r.
ws. wymagań dla zabawek (dalej: Rozporządzenie MRiF)

Oznakowanie

Inspektorzy zweryfikowali, czy zabawki mają:

- prawidłową **dokumentację techniczną** (np. sprawozdanie z badań) oraz **deklarację zgodności**,
- **dane identyfikacyjne** producenta lub importera,
- informacje identyfikujące zabawkę,
- prawidłowy **znak CE**,
- wymagane **ostrzeżenia**,
- poprawną **instrukcję w języku polskim**.

Wyniki kontroli oznakowania

Na **221** modeli zabawek w **30** stwierdziłmy nieprawidłowości w zakresie formalnym, w **10** przypadkach więcej niż jedną.

W **2** przypadkach brakowało wymaganych ostrzeżeń, a w **2** były one niezgodne z przewidywanym użytkowaniem zabawki.

Efekt: Konsument nie ma odpowiedniej informacji o ryzyku związanym z użytkowaniem produktu i może nie być w stanie właściwie mu zapobiec.

Wyniki kontroli oznakowania

W **21** przypadkach stwierdziliśmy brak deklaracji zgodności lub była ona nieprawidłowo sporządzona.

W **2** przypadkach stwierdziliśmy nieprawidłowe oznakowanie CE lub jego brak.

Efekt: Brak dowodu na sprawdzenie przez producenta, czy zabawka spełnia obowiązujące wymagania.

W **7** przypadkach brakowało na zabawkach danych producenta.

Efekt: Utrudnienie działania organom kontroli oraz dochodzenia praw konsumentowi.

Badania laboratoryjne

Sprawdziliśmy, czy zawartość ftalanów w zabawkach przekracza dopuszczalne stężenie.

Czym są ftalany:

- służą do zmiękczenia plastiku i nadają mu elastyczności,
- nie mają zapachu ani smaku – ocena ich zawartości jest możliwa tylko w wyspecjalizowanym laboratorium,
- w wysokim stężeniu są niebezpieczne dla zdrowia – mogą powodować zaburzenia płodności, grozić uszkodzeniem nerek lub wątroby, rozwojem astmy, a nawet nowotworów.

Badania laboratoryjne

Najczęściej wykrywane ftalany:

- ftalan bis(2-etyloheksylu) (DEHP),
- ftalan dibutyłu (DBP),
- ftalan diizobutyłu (DIBP).

Zabawki zawierające ftalany **w stężeniu większym niż 0,1%** w stosunku do masy materiału z dodatkiem plastyfikatorów **nie powinny znajdować się w obrocie.**

Podstawa prawna

Załącznik XVII „Ograniczenia dotyczące produkcji, wprowadzania do obrotu i stosowania niektórych niebezpiecznych substancji, preparatów i wyrobów” Rozporządzenia (WE) Nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z 18 grudnia 2006 r. ws. rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające Dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające Rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE.

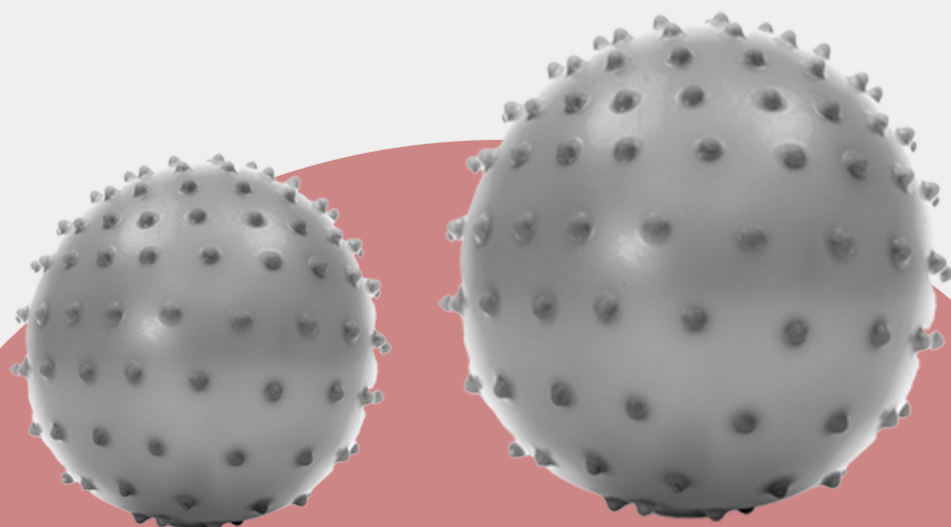

Wyniki badań laboratoryjnych

Na **221** modeli zabawek w **25** wykryliśmy nieprawidłowości – 11%.

Największe przekroczone stężenie ftalanów:

- ✘ stolik z lalkami – stężenie DEHP $28,2\% \pm 4,3\%$,
- ✘ głowa lalki – lekarz – stężenie DEHP $27,7\% \pm 4,2\%$,
- ✘ piłka – stężenie DIBP $20,6\% \pm 3,1\%$.

Wyniki kontroli

Wyłącznie pod kątem oznakowania i niezgodności formalnych zakwestionowaliśmy **24 modele** zabawek.

W **6 modelach** odnotowaliśmy zarówno niezgodności formalne, jak i przekroczone stężenie ftalanów.

Wyłącznie przekroczone stężenie ftalanów stwierdziliśmy w **19 modelach**.

Efekty kontroli

Inspekcja Handlowa sukcesywnie przekazuje Prezesowi UOKiK wnioski o wszczęcie postępowań administracyjnych w sprawie zabawek z przekroczoną zawartością ftalanów. Efektem postępowań może być nałożenie kar.

W 4 przypadkach postępowania administracyjne zostały zakończone i umorzone w związku z wycofaniem zabawek z obrotu. Niebezpieczne zabawki zostały zniszczone (łącznie 1349 sztuk). W zakończonych postępowaniach nie nałożono kar z uwagi na wykonanie w terminie obowiązków nałożonych na podmioty odpowiedzialne za wprowadzenie zabawek do obrotu.

W przypadku 24 modeli z niezgodnościami wyłącznie formalnymi przedsiębiorcy mogą podjąć działania naprawcze, w 12 przypadkach już je zakończyli.

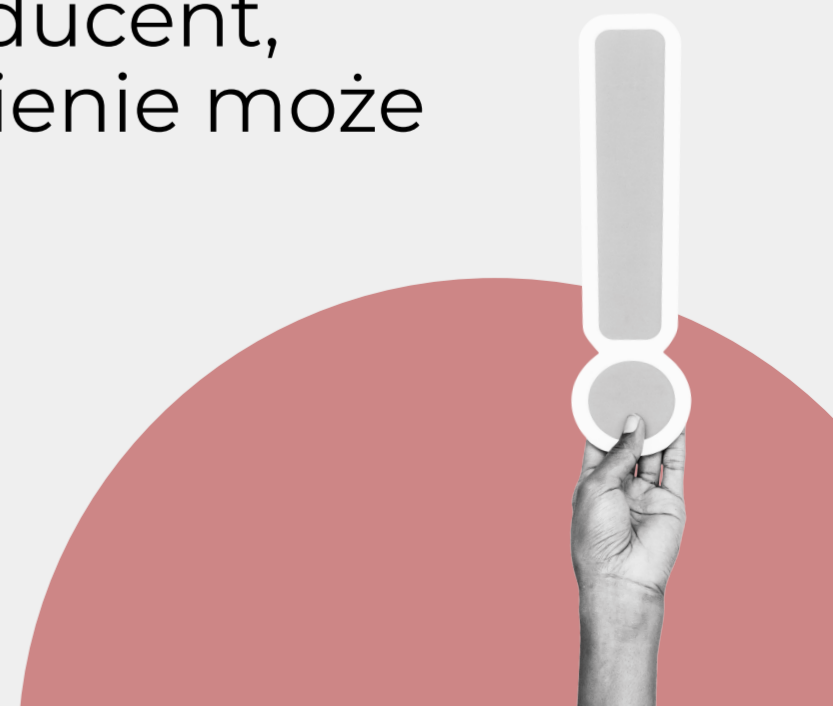
Porady dla przedsiębiorców

Kupuj od sprawdzonych dostawców.

Weryfikuj, czy zabawka ma:

- deklarację zgodności, instrukcję w języku polskim i wymagane oznakowanie określone w normie PN-EN 71-1+A1:2018-08 oraz w Rozporządzeniu MRiF,
- dane producenta i podaj swoje, jeśli jesteś importerem,
- prawidłowe oznakowanie CE (powinno znajdować się na zabawce).

Sprawdź, jakie masz obowiązki jako producent, importer lub dystrybutor. Ich niedopełnienie może wiązać się z karą administracyjną.

Porady dla przedsiębiorców

Za wprowadzenie do obrotu przez producenta bądź importera zabawki niezgodnej z wymaganiami grozi **kara do 100 tys. zł.**

Za każdą niezgodność formalną, np. brak danych producenta/importera, grozi **kara do 10 tys. zł.**

Za brak oznakowania CE grozi **kara do 20 tys. zł.**

Niebezpieczna zabawka jest zgłaszana przez UOKiK do unijnego systemu **Safety Gate**, aby nie trafiła w ręce europejskich konsumentów.

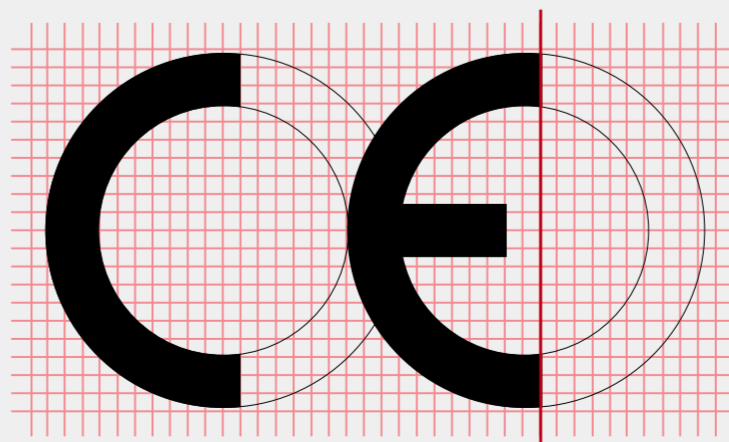

Porady dla konsumentów

Czytaj etykiety oraz umieszczone na nich ostrzeżenia.

Sprawdź, czy zabawka ma dane **podmiotu odpowiedzialnego** (producenta/importera), które ułatwią Ci dochodzenie swoich praw w razie potrzeby.

Upewnij się, że zabawka ma widoczny, czytelny i trwały **znak CE**. To deklaracja producenta, że wyrób spełnia odpowiednie wymagania unijne. Można wtedy domniemywać, że zabawka będzie bezpieczna dla małych użytkowników.

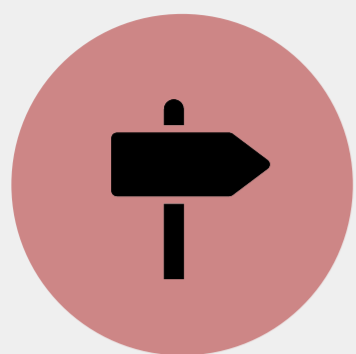
Porady dla konsumentów

Nie kupuj zabawek nieoznakowanych!

Jeśli posiadasz zakwestionowaną zabawkę – **poinformuj o tym producenta lub importera (dystributora)** oraz **Inspekcję Handlową** z Twojego województwa.

Sprawdź ogłoszenia publikowane na **stronie UOKiK** i postępuj zgodnie z zawartymi tam wskazówkami.

Na skróty

Kontrola zabawek w zakresie obecności ftalanów

Na **221** modeli zabawek **49 miało**
nieprawidłowości (22%)

Niezgodności formalne → **30 (14%)**

Przekroczona zawartość ftalanów → **25 (11%)**

Zescreenuj i podaj dalej!

Listę skontrolowanych produktów
znajdziesz w osobnym
dokumencie na [**uokik.gov.pl**](https://uokik.gov.pl)

